

Sygn. akt I ACz 915/18

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lipca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Barbara Baran (spr.)

Sędziowie: SSA Grzegorz Krężolek

SSO (del) Izabella Dyka

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2018 r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. Ł.

przeciwko A. D. (1), A. D. (2), M. D., J. D., B. K., I. K., J. K., J. M. (1), J. M. (2), A. M., B. M. (1), M. M., K. R., R. S., M. S., J. S., E. W. (1), J. W., T. W., Z. W., A. W. (1), E. W. (2), A. W. (2), M. Z.

o zwolnienie spod egzekucji

na skutek zażalenia pełnomocnika pozwanego J. D. z urzędu, adw. B. M. (2) na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 13 kwietnia 2018 r., sygn. akt I C 918/16

postanawia:

1. odrzucić zażalenie w zakresie, w jakim obejmuje postanowienie o przyznaniu wynagrodzenia;
2. oddalić zażalenie w pozostałym zakresie.

SSA Grzegorz Krężolek SSA Barbara Baran SSO (del) Izabella Dyka

I ACz 915/18

UZASADNIENIE

Ustanowiony z urzędu dla pozwanego J. D. adwokat B. M. (2) wniósł o przyznanie mu wynagrodzenia za udzieloną pomoc prawną w kwocie 7 200 zł, powiększonej o podatek od towarów i usług.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy przyznał pełnomocnikowi kwotę 885 zł (w tym podatek VAT) uznając, że wniosek pełnomocnika jest uzasadniony tylko do wysokości w/w kwoty. Pełne wynagrodzenie mógłby pełnomocnik otrzymać, gdyby świadczył pomoc w pełnym zakresie. Tymczasem pełnomocnictwo dla adw. B. M. (2) obowiązywało tylko przez dwa tygodnie, w trakcie których skontaktował się on z pozwanym i zapoznał z aktami sprawy. W ocenie Sądu przyznanie pełnomocnikowi 1/10 wynagrodzenia jest adekwatne do nakładu pracy.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł adwokat B. M. (2), zaskarżając je w całości i domagając się jego zmiany poprzez zasądzenie na jego rzecz kwoty 3 600 zł, powiększonej o podatek od towarów i usług lub uchylenia postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Skarżący zarzucił naruszenie:

- § 4 ust. 1 w zw. z § 8 ust. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu poprzez jego niezastosowanie i przyznanie pełnomocnikowi z urzędu kwoty niższej niż minimalna stawka za dany rodzaj sprawy,

- § 4 ust. 2 w zw. z ust. 1 w/w Rozporządzenia poprzez przyjęcie, że nakład pracy pełnomocnika może być podstawą weryfikacji żądanej kwoty wynagrodzenia poniżej stawki minimalnej,

- naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia w sposób uniemożliwiający jego kontrolę instancyjną.

Skarżący podkreślił, że Sąd Okręgowy odwołał się do niewłaściwego rozporządzenia, nadto wbrew obowiązującym przepisom przyznał mu kwotę niższą od 1/2 opłaty maksymalnej. Tymczasem możliwość miarkowania wynagrodzenia istnieje jedynie w wypadku żądania przez adwokata wielokrotności stawki minimalnej – wówczas dopiero rodzaj i zawilość sprawy może być podstawą weryfikacji żądanej kwoty. W niniejszej sprawie pełnomocnik podjął czynności w postaci zapoznania się z aktami, ich analizy oraz kontaktu z klientem w celu ustalenia taktyki procesowej, co rodzi uprawnienie adwokata do uzyskania wynagrodzenia co najmniej w stawce minimalnej.

Co do uzasadnienia postanowienia Sądu, zdaniem skarżącego Sąd odwołał się do treści niewłaściwego Rozporządzenia (w sprawie opłat za czynności adwokackie), zaś w istocie nie określił podstawy prawnej rozstrzygnięcia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie pełnomocnika z urzędu jest częściowo niedopuszczalne, częściowo zaś niezasadne.

Co do niedopuszczalności, należy zauważyć, że skarżący objął zażaleniem całość postanowienia, zatem także tę część, w której została mu przyznana kwota 885 zł.

Żalący nie ma jednak interesu prawnego w kwestionowaniu postanowienia Sądu Okręgowego w zakresie, w jakim ten przyznał mu wynagrodzenie za udzielenie nieopłaconej pomocy prawnej. Pokrzywdzenie orzeczeniem (gravamen) jest podstawową przesłanką dopuszczalności środka zaskarżenia, chyba że interes publiczny wymaga merytorycznego rozpoznania tego środka (por. uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., sygn. III CZP 88/13). W tym zakresie zażalenie podlega zatem odrzuceniu przez Sąd Apelacyjny, skoro nie uczynił tego Sąd Okręgowy, stosownie do art. 370 k.p.c. w zw. z art. 373 k.p.c. w zw. z 397 § 2 k.p.c.

Co do zażalenia w pozostałym zakresie (na postanowienie Sądu Okręgowego w tej części, w której oddalono wniosek pełnomocnika o przyznanie wynagrodzenia) uznać za słuszne należy uwagi pełnomocnika o tym, które rozporządzenie winno być zastosowane. Wynagrodzenie za pomoc prawną z urzędu jest bowiem regulowane Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2015, poz. 1801), w brzmieniu obowiązującym w chwili wniesienia pozwu, tj. w maju 2016 r. Sąd Okręgowy co prawda wymienił w uzasadnieniu postanowienia datę rozporządzenia, ale wskazanie konkretnych jego przepisów prowadzi do wniosku, że odwołał się do rozporządzenia z tej samej daty, jednak dotyczącego opłat za czynności adwokackie, nie zaś wynagrodzenia pełnomocników z urzędu. Rzeczywiście – według rozporządzenia dotyczącego wynagrodzeń adwokatów z urzędu – opłatę za pomoc prawną ustala się w wysokości co najmniej 1/2 opłaty maksymalnej, określonej w rozdziałach 2-4 Rozporządzenia. W niniejszym przypadku co do zasady opłata ta zależy od wartości przedmiotu sprawy. Słuszne jest także stanowisko, że dopiero ustalenie opłaty w wysokości wyższej, niż 1/2 opłaty maksymalnej zależy od nakładu pracy adwokata i jego wkładu w wyjaśnienie i rozstrzygnięcie sprawy.

Okoliczności te nie mają jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia.

W niniejszej sprawie bowiem pełnomocnik z urzędu w osobie adw. B. M. (2) pełnił swoje obowiązki jedynie przez dwa tygodnie, począwszy od dnia 14 marca 2018 r. (nota bene następnego dnia po ustanowieniu go pełnomocnikiem z urzędu upoważnił aplikanta adwokackiego do występowania w sprawie). Przestał pełnić obowiązki pełnomocnika z urzędu po zmianie – na wniosek pozwanego – osoby adwokata przez Okręgową Radę Adwokacką, co nastąpiło w dniu 28 marca 2018 r. Na marginesie – można się zastanawiać, czy doszło do udzielenia pomocy prawnej pozwanemu, czy też nie. Samo bowiem zapoznanie się z aktami sprawy i kontakt z klientem w istocie nie polepsza sytuacji mocodawcy i może być uznane jedynie za przygotowanie się do świadczenia pomocy, a nie za jej świadczenie.

Także i ta okoliczność nie ma jednak decydującego znaczenia.

Co istotne bowiem, przyczyną zakończenia pełnienia funkcji pełnomocnika z urzędu była zmiana osoby pełnomocnika przez organ samorządu adwokackiego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego pełnomocnikowi, który przestał pełnić swoje obowiązki zastępstwa stron z urzędu na innej podstawie aniżeli orzeczenie Sądu, wydane w oparciu o art. 118 § 3 k.p.c., uprawnienie do uzyskania osobnego wynagrodzenia nie przysługuje. Obowiązuje bowiem reguła jednego wynagrodzenia, przyznawanego przez sąd pełnomocnikowi z urzędu. Wzajemne rozliczenia finansowe z tego tytułu są rzeczą obu pełnomocników, zastępujących tę samą stronę procesu i zasadniczo mogą być dokonane na koniec pełnienia funkcji, przy zakończeniu postępowania i orzeczeniu o wynagrodzeniu pełnomocnika reprezentującego stronę (tak SA w Krakowie m.in. w sprawie I ACz 655/17). Na marginesie tylko należy dostrzec, że w zależności od wyniku postępowania różnie może wyglądać kwestia zasądzenia wynagrodzenia (nie można wykluczyć, że jego ciężar poniesie strona przeciwna).

W pozostałym zatem zakresie na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zażalenie jako bezzasadne uległo oddaleniu.

SSA Grzegorz Krężolek SSA Barbara Baran SSO (del) Izabella Dyka